

Hoe werken we samen rondom kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking?

Ouders en professionals aan het woord

De gelijkwaardige samenwerking tussen mensen met een verstandelijke beperking en mensen uit hun informele en formele netwerk krijgt vaker en nadrukkelijker aandacht. Binnen wetenschap en onderwijs, belangenorganisaties en zorgpraktijk – en dus ook binnen Sherpa.

Sherpa hecht veel belang aan een zo goed mogelijke samenwerking tussen kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking, hun ouders en alle interne en externe professionals. Samen met de Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (Tranzo, Tilburg University) werd onderzocht wat belangrijke elementen zijn in deze samenwerking.

“Het is belangrijk dat er een goed plan is met een goede taakverdeling en dat duidelijk is wie voor wat verantwoordelijk is.”

OUDER

BELANGRIJKSTE CONCLUSIES

- **Ouders** Duidelijkheid over communicatie, informatie, werkwijze en taakverdeling is voor ouders van groot belang. Ook een klein, stabiel team met individuele kwaliteiten draagt bij aan de samenwerking. Belangrijk is verder een gelijkwaardig en wederkerig contact tussen ouders en professionals; beide partijen zijn hiervoor verantwoordelijk. Tot slot voelt samenwerken voor ouders beter als ze andere ouders, begeleiders en kinderen persoonlijk kennen en als ze de indruk hebben dat begeleiders hun kind belangrijk vinden.
- **Begeleiders** Voor begeleiders zijn heldere verwachtingen bij alle betrokkenen belangrijk. Bovendien is het voor de samenwerking wenselijk dat ouders en kinderen echt gezien worden; dat er aandacht is voor contact en gesprek en dat er respect is voor de eigenheid van zowel begeleiders als ouder en kind. Daarnaast is de onderlinge samenwerking tussen professionals relevant. Zij moeten goed met elkaar afstemmen, op maat samenwerking leveren en daarbij een lerende en open houding aannemen.
- **Sherpa-medewerkers op het gebied van beleid, management en behandeling** Deze groep hecht grote waarde aan het perspectief van ouders als centraal vertrekpunt in de samenwerking. Daarbij is het belangrijk dat professionals met ouders verwachtingen afstemmen en aangeven wat reële doelen en verwachtingen zijn. Vervolgens werken alle betrokkenen eenduidig samen. Wanneer professionals met elkaar samenwerken, geven zij samen richting, is er sprake van duidelijke documentatie en rolverdeling en werken ze allen vanuit dezelfde visie en randvoorwaarden.
- **Medewerkers externe samenwerkingspartners van Sherpa** Deelnemers in deze groep vinden dat het handelen van professionals tot doel moet hebben het kind en de ouders te helpen. Alle betrokkenen dragen vervolgens bij aan één plan, waarbij de wens van ouders en het kind centraal staat. Het handelen is doelgericht, met het lef om buiten kaders te gaan. Professionals kennen elkaars expertise en vertrouwen hierop. Ze kennen ook elkaars randvoorwaarden en wettelijke en financiële kaders. Professionals respecteren elkaar en ondersteunen elkaar in het leveren van zorg. Wanneer het aankomt op de uitvoering, gaan alle partijen met elkaar aan tafel om vast te stellen wat kind en gezin nodig hebben en om de taken te verdelen.

“Vraag ouders hoe zij vinden dat het gaat en zorg dat ze vertrouwen hebben in jou als professional.”

BEGELEIDER

OVER HET ONDERZOEK

Aan dit onderzoek deden ouders van kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking en hun professionals mee. De professionals waren ingedeeld in drie groepen: begeleiders van Sherpa, Sherpa-medewerkers op het gebied van beleid, management en behandeling en medewerkers van externe samenwerkingspartners van Sherpa. In totaal gaven de deelnemers 232 antwoorden op de vraag wat belangrijk is in de samenwerking rondom kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking. We gebruikten de methode 'concept mapping'. Die methode bestond uit de volgende stappen:

1 Brainstorm Deelnemers brainstormden in een groep over de vraag wat belangrijk is in de samenwerking met en rond kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking. Alle deelnemers deden dit in een eigen groep. Zo zaten bijvoorbeeld alle ouders bij elkaar en vormden ook alle begeleiders samen een groep.

2 Belang bepalen en groeperen Onderzoekers verzamelden alle antwoorden in de computer. Daarna kregen alle deelnemers twee individuele computeropdrachten. Zij gaven eerst van alle antwoorden uit hun eigen groep aan hoe belangrijk ze zelf ieder antwoord vonden, als het gaat om de samenwerking met en rond kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking. Daarna maakten ze groepjes van antwoorden die ze zelf bij elkaar vonden passen.

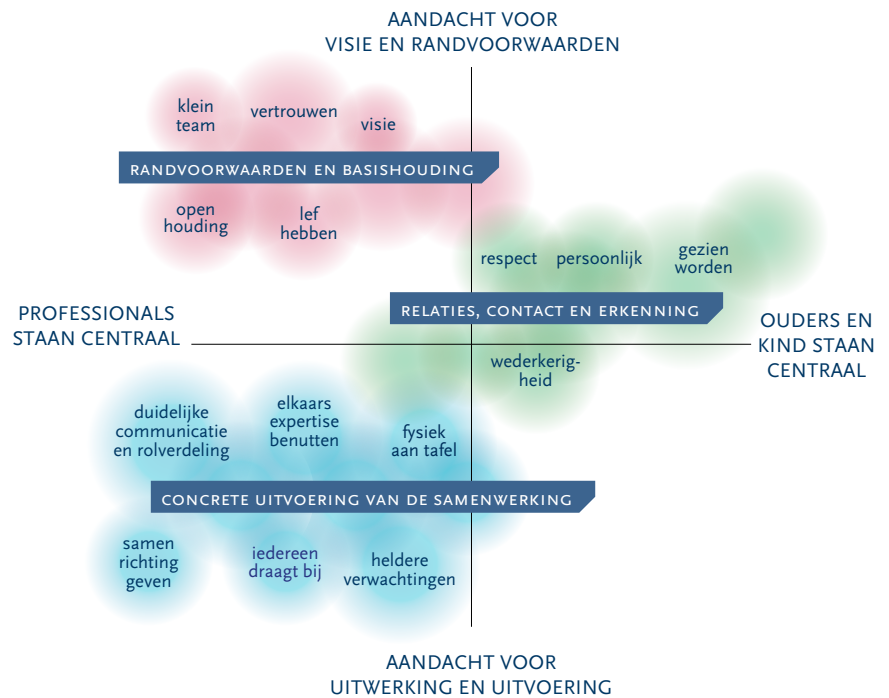
3 Analyse Alle individuele opdrachten zijn daarna per groep deelnemers bij elkaar gebracht. De onderzoekers voegden ze samen tot 'concept maps'. Een concept map laat zien welke antwoorden de deelnemers uit één groep bij elkaar vinden passen, en welke onderwerpen zij het belangrijkste vinden.

4 Interpretatie Een vertegenwoordiging vanuit de praktijk (Sherpa) en vanuit de wetenschap (Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking) heeft samen gekeken naar de betekenis van de concept maps. Daarna presenteerden de onderzoekers de resultaten aan alle deelnemers. De deelnemers gingen daarna met elkaar in gesprek over de betekenis van deze resultaten voor hun eigen praktijk.

Toelichting figuur

In de figuur hieronder zie je de drie hoofdthema's die in elke respondentgroep aan de orde kwamen:

- Randvoorwaarden en basishouding (roze)
- Relaties, contact en erkenning (groen)
- Concrete uitvoering van de samenwerking (blauw)

Literatuur

1. Embregts, P. J. C. M. 2011. Zien, bewogen worden, in beweging komen. Tilburg, Netherlands: PrismaPrint.
2. Trochim, W. and Kane, M. 2005. Concept mapping: An introduction to structured conceptualization in health care. International Journal for Quality in Health Care, 17, 187-191.

Meer weten? Neem contact op met Luciënne Heerkens, kennismanager van de Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking voor nadere informatie over de conclusies van dit onderzoek: g.c.j.heerkens@uvt.nl